Selmeczbánya, 1899. V. évfolyam, 16 szám. április 16.

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő: SZENTGYÖRGYI EDE.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utcza 61./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

csak a „Selmeczbányai Hetilap“:		az „Otthon“ szépirodalmi havi füzettel:	
Egy évre	4 frt.	Egy évre	6 frt — kr.
Fél évre	2 „	Fél évre	3 „ — „
Negyedévre	1 „	Negyedévre	1 „ 50 „

Egyes szám ára 10 kr.
Egyes számok kaphatók a kiadóhiv.-ban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyilt-téri hirdetések megállapitott dijszabásunk szerint számittatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágositás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

„Ázsiai állapot.“

— Az elemi iskolákról. —

Szitnyai József immáron kir. tanácsos és polgármesterünk maga — mint azt a mult szerdai közgyülésen részt vett törv.-hat. bizottsági tagok hallhatták — e szavakkal fakadt ki a városi elemi iskolára vonatkozólag: „ezen ázsiatikus állapotot, melyben a városi elemi iskola sinylődik, türnünk tovább nem lehet.“

Oh mily jól esett nekünk ezt hallani, nekünk, kik folyton sürgettük eme, hogy ugy mondjuk, főben járó baj orvoslását. Elmondtuk, hogy az időközben elhalt Bódog Albert dr. közegészségügyi tanácsos már 12 év előtt kijelentette, hogy ezen miazmás, nedves, egészségtelen épület iskolai czélokra egy pillanatig sem türhető meg.

Azóta 12 év mult el!

A városi elemi iskola még mindig a régi!

Hány gyermek lelhette abban halált okozó betegségének csiráját?

Hány gyermek lesz még ezentul is e veszélynek, vagy későbbi, onnan eredt betegségének áldozatává?

És különös, nem is tárgyalták a mult közgyülésen ezt az iskola-ügyet, hanem a kórház ügyét, hogy tudniilik, ha a város megveszi járványkórház és faraktár czéljaira a kalvária alatti és a katholikus egyház alapitványának tulajdonát képező rétet, akkor ott lehet majd idővel felépiteni a közkórházat is és a jelenlegi kórházi épületbe az elemi iskolát lehetne elhelyezni.

Kórház és iskola!

Nem hinné az ember, mily közel állanak egymáshoz — a városi elemi iskolát tekintve. Bizony, ez utóbbiból, ha csak nem történik valami, sok kórházi ápolásra szorult ember fog még kikerülni.

Éppen ezért ujongó örömmel fogadjuk polgármesterünknek azon — szó szerint ismételjük — kijelentését, hogy ezen „ázsiatikus állapotokat“ türni tovább nem lehet és a városi elemi iskolának vagy máshová való elhelyezéséről, vagy a közegészség megkivánta módoni átépitéséről sürgősen gondoskodni kell.

Az állami elemi iskolák itteni szervezésének tervét amugy is elejtette a kultusz-miniszter, mint az ugyancsak a mult közgyülésen lett e város közönségének tudomására hozva, tehát nem marad más hátra, minthogy az egyes felekezetek saját erejükből gondoskodjanak — nem a tanerőket véve, mert ezek kifogástalanok — jó és megfelelő iskolákról, iskolai épületekről.

Ilyenekkel sem a városi kath., sem az ág. evang. iskolák nem birnak, hanem igenis a városunkban csak néhány év óta megerősödött zsidó egyházközség, mely szegényebb, mert kevesebben vannak, igényeinek jól megfelelő uj iskolát épitett.

Ez az „ázsiatikus állapot“ — habár nem mindenben — vonatkozással birhat, nem közegészség szempontjából, mert erről gondoskodva van annyira-mennyire, hanem szétszórtság, a tanerők nem kellő összpontositása és nem elegendő volta miatt az ág. evang. elemi iskolákra is.

Példának: az Erzsébet-utczai evang. iskolának csupán egy tanitója van és hat osztályt tanit. A Deák-utczai evang. iskolának két tanitója van és tanit négy elemi fiu és három elemi leány-osztályt.

Ha tehát a selmeczi ág. evang egyházközség, mely nem számitható a legszegényebbek közé, egy külön egyesitett elemi iskolai czélokra szolgáló épületet vásárolna és e czélra átalakittatná és a három eddig is alkalmazott tanitó mellé mondjuk még egy negyediket alkalmazna, mily nagyobb eredményt tudna felmutatni ugy a nép, mint az előkelőbb osztály gyermekeinek oktatása körül.

És amint tudjuk, ezt az evangelikus egyház vagyoni állapota, mely ha nem is éppen fényes, de mégis lehetővé tenné. — — —

De kiindulási pontunkhoz visszatérve, a városi elemi iskola — lapunkban már sokszor kifejtett okok miatt — valóban türhetetlen és csakugyan megérdemli az „ázsiatikus“ jelszót.

Ezen a nagy bajon tehát segiteni kell, segiteni kell mielőbb!!

Egy kis illusztráczió állapotainkhoz.

(Válasz „A nyomor és fogyasztási szövetkezet Selmeczbányán“ czimü vezérczikkre.)*

Nagy a nyomor! . . . Átkozott pálinka! . . . Fogyasztási szövetkezet . . . Ilyesféléket hall mostanában az ember mindenütt, ahol csak megfordul.

És kell, hogy mindenki, kit a fontosabb társadalmi és közgazdasági kérdések érdekelnek, hogy egyik vagy másik témáról beszéljen.

Legtöbb szó esik a köznépnél uralkodó általános nyomorról és azon eszközökről, melyekkel a munkás-

* Készséggel adunk helyt e válasznak, habár annak minden állitásával egyet nem értünk. Szerk.

A bosszu.

— A „Selmeczbányai Hetilap“ eredeti tárczája. —

„Vajjon van-e boldogság a földön,“ kérdezgeti magától az ablaknál mélázva a város legszebb asszonya, Hajtainé.

„Nincs, nincs,“ szüntelen azt sugja neki valami, „mert boldogságot külön nem teremtett az isten.“

„De hát miért örülnek mégis, miért nevetnek sokszor igazán szivből az emberek? Vagy talán magukra erőltetik a boldogságot, az örömet, hogy félrevezessék a bámészkodó világot, hogy irigységbe fulljon meg az és a kaczagók martaléka legyen? Ah! kaczagni fogok én is, nem akarok elmaradni a többitől, nekem is rész kell az álarczos világ mámorából! Szeretni fogok mindenkit, csak azt gyülölöm, a ki velem örül, mert az ellesi minden gondolatomat. De én kijátszom, hirtelen sirni fogok, s ha ő sir, kaczagok rajta, hahahaha!“

Egyszerre hangok ütik meg fülét, férje szobájában beszélgetnek. Ritka eset, mert Hajtai rendesen a zöld asztaloknál vagy a nagyvilági hölgyek társaságában tölti idejét, csak reggel felé tér haza, s feleségével csak az ebédnél találkozik. Az ételekre megteszi rendes megjegyzéseit, s azzal odább áll, mintha sem felesége, sem gyermeke nem volna.

A szép asszonyt az ajtóig viszi a kiváncsiság, hallgatódzik, hallja, a mint a férje elragadtatással beszél valamiről. Oda tartja fülét s kulcslyukhoz, de megtörten hagyja ott az ajtótt . . .

„Asszonnyról beszélnek, szép kedves asszonyról,“ mondogatja magában az elhanyagolt feleség, — Oh a hütlen, tudom, hogy mást szeret. pedig ha visszatérne mindent, mindent megbocsátanék neki. De mit, nem érdemes epesztenem magamat, most rajtam a sor! Bosszut, kegyetlen bosszut állok, hütlenségét hütlenséggel adom vissza. Hajtai meg fogja ismerni feleségét.“ . . .

Kimerülten rogyott a szép asszony a pamlagra; tervek kergetőztek agyában, de a bosszu tüze minden gondolatát felperzselte. Arcza olyan lett, mint azé aki halált akar osztani, de nincs eszköz a mivel sujtson.

* * *

A nap már alkonyodni kezdett, s Hajtainé még mindég a bosszuvágytól felindulva járt fel s alá. Éppen szobáját készült elhagyni, midőn Korna lépett be, ki már régóta üldözi szerelmével a szép asszonyt.

„Bucsuzni jöttem asszonyom, birtokaim rendezését nem halaszthatom tovább. Mielőtt azonban elmennék, meg kell dicsérnem önt azon erényes kitartásért, melyet férjének határtalan közönyével és az én szerelmemmel szemben tanusitott.“

„Elmegyek“, — folytatá — „de végtelenül sajnálom, hogy nem pótolhattam önnek, a mit elveszitett. Nem akart megérteni engem, szerelmemet kigunyolta, nos hát nem zavarom többé családi békéjét, én ugy is fölösleges vagyok az ön életében.“

A szép asszony csak nézte Kornát a mint beszélt, s egyszerre hangos zokogásban tört ki, megfogta a csábitó kezét, érezte, hegy a bosszu tüze égeti ujjait, nem tudott szólni, de ugy nézett Kornára, mintha csak azt mondta volna: „Pótoljon mindent, mindent, a mit elvesztettem . . .

* * *

A korán belopózó napsugarak jókor reggel játszadoztak a szép asszony arcza körül, melyet nem hevitett már a bosszuvágy, melyhez a megelégedés gyengéd fátyola simult. Egy csintalan napsugár megirigyelve a mély álmot, felnyitotta a kék szemeket, melyek fürkészve jártak körül, hiába keresve valamit . . .

Hajtainé felkelt, gyermeke ágyához közeledett, s csakugyan jól látta, a kis Helén nem volt ott. Gyorsan magára vetve reggeli pongyoláját, indult kifelé, de majd kővé vált, midőn az ajtón férje, a kis Helent vezetve, belépett.

„Nem mertem egyedül jönni“ — kezdé Hajtai — „mert talán visszautasitottál volna, gyermekünk legyen az, ki visszaadott neked. Ma, születésnapodon, mondd meg édes Márthám, meg tudnál-e bocsátani férjednek, kit a világ zaja magával ragadott, ki hütlen lett hozzád, mert engedett a csábitásnak. Beláttam, hogy a békés családi életet nem pótolja semmi. Fogadj vissza, a könnyelmüség, a világ megismerése százszor erősebbé tettek, s a mit elmulasztottam, százszorosan pótolni akarom.“

A szép asszony megdermedve hallgatta férjét. A tegnapi hangok a szomszéd szobában, Korna bucsuzása, a bosszu, férje szavai egészen elkábitották, de nem árulhatott el semmit.

„Hogy a nap örökre emlékezetes legyen“ — folytatá Hajtai — „egy kis meglepetést szereztem számodra“, s az egymást megelő pár, előttük a kis Helennel, ölelkezve indult a férj szobájába, hol Hajtainé életnagyságu arczképét látta a falon.

„Legyen ez a kép“ — mondá a férj — „záloga visszatért boldogságunknak. A legjobb fényképed után van, s az utolsó vonásokat tegnap tette rajta itt a festő, ki háladatos munkára vállalkozott.“

Hajtainé örömkönyei közé a bánat könyei vegyültek. Férjét ujra meglelte, de már későn, mert megbosszulta magát a szép asszony miatt, kiról beszélni hallott, s a ki tulajdonkép önmaga volt.

Korna látva a boldog családi életet, bosszusan hagyta ott a várost, hogy még idejekorán pótolhassa, a mit birtokai körül elmulasztott.

Migrain.

osztály anyagi állapotán javitani lehetne. És a vezérczikkiró ugyan helyesen mondja, hogy minden emberbarát tudja és érzi, hogy e kérdés, — mely egyuttal a szocziális kérdést vezetné a megoldáshoz — elintézése már égetően szükséges.

Ámde kevesebbet kellene beszélni és többet cselekedni — de helyesen! — Csakis igy lehet az egyes társadalmi kérdéseket megoldani és a társadalmi rendet helyreállitani. Csak igy lehet a nyomort enyhiteni, az iszákosságot megakadályozni stb.

De az idő, eme nagy gyógyitó mester sem fogja behegeszteni az általa a társadalmon ütött sulyos sebeket a fogyasztási szövetkezetekkel, mert véleményem szerint az eddigi tapasztalat megmutatta, hogy a legtöbbje nem fogyasztási, hanem „fogyatkozási“ szövetkezet.

Mindenekelőtt tehát meg kell választani azon eszközt, melyet valamely czél keresztülvitelére igénybe venni akarunk és csak akkor, miután az eszköz, jó és alkalmas voltáról magunknak meggyőződést szereztünk, szabad azt használatba venni.

Nincs szándékom e helyen erkölcsi tanulmányt irni, hanem kizárólag ama szomoru, de való tényre akarok rámutatni, hogy a fogyasztási szövetkezetek legnagyobb részének alapitásánál bizonyos tájékozatlansággal és könnyelműséggel járnak el. Vannak ugyan szolid alapokon nyugvó szövetkezetek, melyek tényleg áldásos működést fejtenek ki (ilyen pl. „Köztisztviselők fogyasztási szövetkezete“, Budapesten), de azért még azoknál is Engel-féle bort találtak, de legtöbbje, melyeknek czégtáblájára a „humanismus“ szintén ki van irva, közgazdasági szempontból határozottan káros.

Ezekről a fogyasztási szövetkezetekről óhajtok alábbiakban röviden, de tárgyilágosan szólani és a vezérczikkiró figyelmét az alábbiakra felkérni.

Magyarországon a „Védegylet“ óta, — mely a honi ipar támogatására a negyvenes évek közepén alakult és azzal a kötelezettséggel járt, hogy a tagok az egyesület szállitotta honi posztóból készült ruhát honi bőrből készült lábbelit stb. voltak kénytelenek viselni — sok mindenféle egyesület alakult és aludt el. Több közöttük az alapitók nem éppen reális érdekeit szolgálta csupán.

És ha az alapitók jó szándéka meg is van, az áru, a kiszolgálat, az egész eljárás és berendezkedés a legtöbbeknél oly gyenge, oly primitiv, hogy rendszerint a tagok kárával végződik.

A kezelők hivatalos komolysággal hiznak a boltban, maguk a tagok pedig lassankint visszaszoknak a magánkereskedőkhöz, akik ugyanazért a pénzért jobbat adnak mindenből, és nem restellik a foglalkozásukat.

Csakis az ily kezelők keverték nálunk oly rossz hirbe azt az intézményt, melyet nem is közgazdasági érdek, hanem talán egyéb belékevert szempontok hoztak létre.

Mit ér az olyan szövetkezet, mely nem a szegény nép sorsát javitani, hanem a falvakban egy pár családot tönkretenni alakult?! Ha versenyképes lesz (a mit nem igen hiszek, mert a nép hitelre vásáról, ebbe pedig a szövetkezeti kezelésnek legtöbb valószinüség szerint beletörik a bicskája) ha sikerülne is itt-ott lábra állitani a szövetkezetet és megbuktatni egy pár kiskereskedőt, ezzel a nagy sikerrel (?) vajjon segitve lesz-e a népen?!

Nehezen! A nép nyomorának kutforrása nem abban keresendő, hogy a faluban a szatócs árulja az élelmi czikkeket, hanem azért szegény a nép, mert kevés a földje, kevés a munkája s aránylag nagy az adója, sok egyebet nem számitva.

A fogyasztási szövetkezetek áldásos (?) működése tönkre fog juttatni pár száz kereskedőt és aztán csődbe jut maga is, mert jövedelmeiből nem képes személyzeti, szállitasi és egyéb kiadásait fedezni, adóját fizetni. A község lakói pedig, akiket eddig csak adóért egzekváltak, ki nem fognak jönni a dobpergésből és százszorta jobban fogják megsiratni e szövetkezeteket, mint a kereskedőt. A szegény népre tehát, melynek szüksége volna alapos segitségre, csak egy ujabb átok lesz, nézetem szerint, a fogyasztási szövetkezet.

Ahol eddig három kereskedőt, három üzletet tartott fenn a közönség és azt megbirta, oda most állitanak egy negyediket, mely esetleg megeszi a másik hármat, de költséges voltánál fogva lassankint a falut és magát is.

És ha apró kereskedőinket tönkre is teszik, tönkreteszik egész kiskereskedelmünket (mely amugyis nagyon gyönge lábon áll), lesz-e segitve a nép baján? Czak a kiskereskedőket keseritik el vele ok és haszon nélkül; méltánytalanságnak találom tehát kenyerüket igy elszövetkezni.

De a fogyasztási szövetkezeteknek valamint a külföldön, ugy Magyarországon sincs létjogosultságuk.

Fejlettebb iparu és kereskedelmü államokban már régen rájöttek arra, hogy a fogyasztási szövetkezetek a kereskedelemnek és iparnak megrontói és a közjövedelemnek csökkentői. A fogyasztási szövetkezetek egy csomó egzisztencziát elvonnak eredeti hivatásuktól és lehetetlenné teszik őkel a maguk becsületes kenyérkeresetében. Ez tehát egy nagy veszedelem ez állampolgárok megélhetése szempontjából.

A fogyasztási szövetkezetek tulajdonképen csak igen apró jelentéktelen alakulások, a mennyiben igen kis működési térre, leginkább falvakra szoritkoznak.

Hozzáértés nélkül különösen a mai versenyviszonyok közepette, egy vidéki szatócs-boltot sem lehet vezetni. A kezelőket sehol sem tanitják meg arra, hogy kell ezt vagy amazt az árut eltartani, gondozni, holl kell az árut beszerezni, stb. az üzletben szükséges tudnivalókra.

Többek között különben azt is mondja a vezérczikk, hogy rosz lisztből készült kenyeret eszik a köznép, sőt hogy egyáltalában rosz élelmi szereket fogyaszt. No! e tekintetben is igen rosszul van informálva a vezérczikkiró, mert tudtommal Selmeczbányán ugy a munkásosztály mint a köznép elsőrendü lisztből készült fehér kenyeret eszik, sőt talán mondhatni, hogy alig van hazánknak oly helye, hol ilyen jó kenyeret fogyasztanának, mert kenyerüket a legjobb lisztből (5 és 6 szamu) készitik a nép. Szól ez más élelmi czikkekre nézve is. Hiszen a kereskedőnek érdekében van, hogy vevőinek a legjobbat nyujtsa, tehát ki van zárva, hogy a szövetkezet valami rendkivülivel kedveskedhessen.

Mert — hogy kimondjam a tiszta igazságot — a zsarnóczai vagy bélabányai fogyasztási szövetkezet is csak selmeczbányai nagykereskedőtől szerzi be szükségletét: (éppenugy mint a szatócs:) s igy ha ugyanazt az árut Zsarnóczán vagy Bélabányán szövetkezet adja el, az avval jobb nem lesz.

A mi pedig, „a czifra, csalogató külsővel biró palinkaárudákat“ és egyáltalában a pálinkaivásról és annak pusztitásáról szóló részletet illeti, az sem indokolt.

Biztos forrásból tudom, hogy maguk a fogyasztási szövetkezetek is azon vannak, hogy a pálinka árusításhoz szükséges engedélyt megszerezzék, de hogy külséjük „czifra csalogató külsővel“ nem fog birni, annak oka egyszerüen oda vezethető vissza, hogy anyagi helyzetük az ilyen luxust nekik talán meg nem engedi.

Egyáltalában az a szomoru társadalmi kép, melyet a czikk élénk varázsolt, ha nem is teljesen alaptalan, de egy kissé mégis tulzottnak látszik.

Azt mondja továbbá a vezérczikk, hogy ha a kereskedelmi világban haszonleső kartellek és ringek alakulnak, a fogy. szövetkezet jogosult is.

No ez is egy nagyon különös állitás! Talán a bélabányai vagy zsarnóczai fogyasztási szövetkezet vagy a selmeczbányai létesitendő fogy. szövetkezet nincsen ráutalva a kartellirozott czikkekre.

Hol itt a „jogosultság.“?!

Egyben igen kérem a vezérczikk megiróját, hogy a mult hó 26-án a selmeczbanyai Hetilapban „Kartellvilág“ czim alatt megjelent czikkemet, mely b. figyelmét valószinüleg kikerülte, átolvasni sziveskedjék.

Nagyon furcsa benyomást keltett nemcsak bennem, hanem igen sok helyen a vezérczikk ama része is, mely azt tartalmazza, hogy a szövetkezet majd jobb liszttel, zsirral, szalonnával, borral, hüvelyesekkel stb. élelmiszerekkel fogja ellátni a népet.

Erre már csakugyan kiváncsi vagyok! Ha csak a fogyasztási szövetkezeteknek saját külön berendezett malmaik és gyáraik nem lesznek, ez nehezen lesz keresztül vihető.

Sok mindenféle dolgot lehetne még e helyen és e tárgyban mondani, melyről részben saját szemeimmel és füleimmel győződtem meg, részint pedig elfogadható forrásból hallottam és ezekről, ha a szükség ugy kivánja, még e lap hasábjain be fogok számolni.

Az eddig festettek után most már ugyis mindenki ama conclusióra juthat, hogy a fogyasztási szövetkezetek legnagyobb része nem más, mint — enyhén mondva — teljesen felesleges és káros intézmény.

De elemezzük tárgyunkat még jobban. Mi tulajdonképen a fogyasztási szövetkezet? Felelet: Nem más, mint egy elhibázott vállalkozás, minő a kereskedelmi üzleti verseny határai közt meg nem férhet, továbbá olyan vállálkozás, minőnek létrejöttét az államnak — ha a polgárok érdekét felekezeti külömbség nélkül megóvni akarja — létrejönni hagynia nem volna szabad.

Nincs szándékom ez utóbbi kijelentéssel a tisztességtelen üzleti életet is védeni, mert meg kell rendszabályozni azt is.

Ámde a fogyasztási szövetkezetek is sok esetben szorulhatnak ily megrendszabályozásra.

Emlitettem volt fentebb, hogy pl. a fővárosi köztisztviselők fogyasztási szövetkezete áldásos működést fejt ki. Igen is kifejthet, mégpedig azért, mert jól van fegyelmezve s a testület, melyet kiszolgálnak, már a szövetkezet nélkül is egységes, mint a hadsereg. A falu meg a község ilyen erős szervezetnek nem mondható s igy a kiszolgálást sokkal jobban elvégzi az a pár kereskedő, ki saját szakállára dolgozik, mint a nehézkes szövetkezet, mely részvényesekből alakult s melyet állitólag a nép hasznára, tulajdonképen azonban azon pár adófizető és polgári kötelességeit szépen teljesitő kereskedő kárára és tönkretételére alapitanak.

Mi következik ebből? Az, hogy az idő be fogja hegeszteni eme sulyos sebeket, de a szövetkezetek bizony nem!

Hiszem és remélem, hogy jelen kis illusztrácziót fel fogja világositani nemcsak az igen tisztelt vezérczikkirót, hanem mindazokat, kik a fogyasztási szövetkezetek létesitése mellett oly tüzzel-hévvel kardoskodnak.

Eichel Vilmos.

Közegészségügy és Bélabánya.

A „Selmeczbányai Hetilap“ f. évi ápril hó 9-iki számában a jelzett czim alatt megjelent czikkre, engedje meg tek. Szerkesztő ur, hogy becses lapjában — ez ügyben utoljára — rövid megjegyzéseimet megtehessem

A czikkiró azt mondja: „előfordulnak itt (Bélabányán) néha halálesetek, amidőn a beteglátogató látta az illető halottat — többnyire gyermek — betegségében, de az orvosnak nem volt módjában azt láthatni.“ Erre föl is hoz egy esetet, amidőn „a beteg szülei kocsival mentek éjnek idején saját orvosért Selmeczre, mégsem kaphattak orvost, hanem ismételt kérésre csak beteglátogatót, azt is elkésve.“ F. V. tévesen informálta a czikkirót, de egyuttal rosszhiszemüleg is, mert az eset igy történt: nem kocsival és nem éjnek idején, hanem ezelőtt 2 évvel délelőtti 10—11 óra között jelentkezett a gyermek atyja az orvosi rendelő helyiségemben és ott tőlem minden hosszabb bevezetés nélkül egyik gyermeke részére kőhögés ellen kért orvosságot; a betegség sulyosságáról egy szó emlitést sem tett, ezt két tanuval igazolhatom... külömben gyermekét rögtön vagy legalább is azon nap délutánján meglátogattam volna. Másnap egyéb teendőit végzendő, ment ki a beteglátogató Bélabányára s mellékesen a tegnap bejelentett kőhögős gyermekbeteghez is ellátogatott, de azt már halva találta; ekkor tudta meg, hogy a gyermek már 5 nap óta volt sulyos beteg s csak a halál előtt pár órával jelentették azt be, akkor is az emlitett módon és alakban.

A bányamunkások részéről a sulyosabb megbetegüléseket, az eset sürgősségéhez mérten, a lakásomon jelentik be, melynek kapuja minden beteg részére éjjel-nappal nyitva áll, ki is a beteget a szerzett informatióim alapján rögtön látogatom. A könnyü és járólagos betegek részére a kamaraházi orvosi rendelőhelyiségemben 10—11 óra között rendelek; ott lett a most emlitett eset is egyszer és nem ismételve bejelentve.

A valódi tény az, hogy a nyugdijazott munkások magukat, családtagjaikat, nejeiket, gyermekeiket, kegydijasaikat csak a végső szükségben jelentik be az orvosnak, azért mert félnek a gyógytári költségtől; de hát ezen segiteni nem lehet, a társláda ezen terhet nem veheti magára, amely külömben is a nyugbérezett munkások és kegydijasok érdekében oly óriási áldozatot hoz, hogy egy ujabb terhet, saját léte koczkáztatása nélkül nem vállalhatna el.

A szegényebb nép, nemcsak Bélabányán, de más helyütt is, a 30—40 kros gyógytári számlától félve, még a saját ingyenes orvosához is végszükségben fordul s gyermekeit inkább csak az 1876-iki törvénytől félve gyógykezelteti, amely a gyógykezelés nélkül elhalt 7 éven alóli gyermekek szüleit büntetéssel sujtja; innen van az, hogy sok esetben, a be nem jelentett halálos beteg gyermekhez nem az orvost, mert ez receptet ir, de vélet-lenül a ház előtt elmenő beteglátogatót hivják be Bélabányán s a beteget neki mutatják meg, most már nyugodtan várják a gyermek halálát: a törvénynek elég lett téve, a halottkémet is megnyugtathatják mert hiszen a beteglátogató (szerintük orvos-helyettes) látta a haldoklót.

A fölhozott másik eset, miszerint „éjjel mentek kocsival Selmeczre saját orvosért s mégis az orvos csak másnap este jöhetett ki a válságos tüdőgyuladásos beteghez“ szintén magyarázatot igényel. (16 év óta ez volt a második esetem, hogy értem a bányakincstár kötelékébe tartozó munkás kocsit küldött. Évekkel ezelőtt Vihnyéről jött értem kocsi, de nehogy bármikor és bárhonnan szemrehányás érjen, én a saját kocsimon mentem s a küldött fogat üresen jött utánam.)

A fölhozott esetben a kocsin jött bélabányai beteg munkás nejétől, a betegség mibenlétéről midőn magamnak tudomást szereztem, a kérdéses beteg kórházba szállitását rendeltem el; hogy miért? erre megvoltak a saját okaim; ideiglenesen a beteg részére fölirtam a legszükségesebb gyógyszereket. Aznap délután kocsit küldtem a betegért, de a beteg és még inkább a családtagok megtagadták az engedelmességet és nem engedték át a kórházba. Ha a betegnek betegségi bárczáját olyan irányban kitöltöttem, hogy az a kórházba szállitandó, s tényleg az átszállitás iránt intézkedtem, a

beteg többé nem az én gyógykezelésem alá tartozik, ennek daczára azonban midőn értesültem, hogy a beteg nem ment a kórházba másnap meglátogattam, s a sulyos tüdőlobos beteg, a több káros befolyásu körülmények daczára is meggyógyult; ismétlem a mult czikkemből, hogy 5 év alatt, ez lett volna a 27-ik eset, a melyet Bélabányáról a kórházba szállitattam volna, mert a munkás kivánsága és óhajának az adott viszonyok között szivesen teszek eleget, ha az a kincstár megkarositása nélkül történik.

Azon csodálkozom, hogy a „bélabányai nyugbérezettek a czikkiró előtt oda nyilatkoztak, hogy nékik és családtagjaiknak már nincsen ingyen orvosuk.“ Avagy akad közöttük csak egy is, akitől 16 évi kincstári orvosi működésem ideje alatt, csak egyetlen egyszer is orvosi dijazást elfogadtam volna? Ne vegye rossz néven a czikkiró, de az ilyen rövides uton szerzett téves informácziókat nem tartom helyesnek rögtön a nagy közönség elé hozni, mert hát ugy az első, mint a második czikkében van elég kifejezés, mely az orvosokat sérti, vádolja, s igy azt válasz nélkül hagyni nem lehet; pedig elismerem, hogy a t. olvasó közönségnek, hason, inkább személyes, mint a közérdeknek szolgáló polemiákat olvasni, nem nagy gyönyörüsége telik.

A fölhozott M. T. polgártárs előtt tett azon nyilatkozatomat, „hogy az esetben, ha Bélabányán orvost kapna, fizetésemből 150 frtot is átengednék ennek, hogy Bélabányára a kincstári beteghez ne kelljen kijárni,“ komolyan venni nem lehet. Először a kötelességteljesités nálam soha nem terhes, attól szabadulni nem akarok; de másrészt a bányakincstár soha bele nem egyeznék, hogy a hivatalos teendőinket és azzal járó felelősséget 150 frtért, ha még oly megbizható kartársra is átruházzuk. Az idézett nyilatkozatom kivihetetlen eszme gyanánt volt fölvetve csak: hogy orvosi állást Bélabányán az adott viszonyok között csak ugy lehetne létesiteni, ha a várossal szövetkezve, a munkaadók (bányakincstár, Szent-Mihály-tároó, dohánygyár, vasut) saját orvosaikat a bélabányai betegek gyógykezelésének kötelezettsége alól fölmentenék, s ezek aztán javadalmazásaik egy részével a bélabányai orvos fizetéséhez hozzájárulnának.

Egyéb tekintetben a czikkiró és a bélabányaiak között a jelenlegi egészségügyi viszonyaik szanálása szempontjából megindult mozgalmat jogosnak tartom, s a Törvényhatóság maga is belátja, hogy a helyzeten javitani kell, de nem oly uton, hogy ott nagy költségen önálló orvosi állás rendszeresitessék. Ha csak 20—30 család lenne is, a kik orvos nélkül vannak, ezeket is el kell látni orvossal, még pedig a mint a f. hó 12-én megtartott törvényhatósági közgyülésen kiemeltem, ugy, hogy kivétel nélkül minden egyes bélabányai lakos legfeljebb 1 frtos megterheltetéssel jusson orvoshoz. Tegyük a megválasztandó alorvos tisztjévé a kötelezettséget, hogy Bélabányára a város szegényeihez ingyen, a tehetősebb polgárokhoz 1 frtért fog kirándulni. Miután az alorvost a rendőrség alkalmilag a külutczákba szintén kiküldi ez alapon előfogat és napdij czimén évente egy bizonyos összeg terheli a város pénztárát. Adjunk az alorvosnak egy átalányt mint ez a kincstárnál van, hogy kirándulásaival ne számithasson föl semmi dijat. Ilyen értelemben fogom a bizottsági üléseken és a jövő havi közgyülésen a bélabányaiak kérvényét támogatni. **Dr. Stuller Gyula.**

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Szitnyai József polgármesterünknek,** kir. tanácsossággal lett kitüntetése alkalmából a selmeczi polgárság zenés fáklyás menetet rendezett mult szerdán este, mely után a városi vigadóban banket volt. A fáklyás menet két zenekar, a hegybányai bányász és Balogh Laczi zenekarának — közreműködése mellett vonult fel a városi vigadó előtti térről polgármesterünk főtéri háza elé s oda érve, Altman Imre tb. városi tanácsos üdvözölte gyönyörü, magvas beszéddel a polgárság nevében a kitüntettetet, ki lejövén emeleti lakásáról meghattottan válaszolt. A polgári dalkör, melynek szintén elnöke a polgármester, két dalt énekelt még pedig hozzá tehetjük, igen szépen. A lelkes éljenzések visszhangzottak a szent-háromság és főtér középkori épületeiről és a lelkesedés általános volt. A fáklyásmenetet követő banketten 117-en vettek részt. Az első felköszöntőt Szitnyai József kir. tanácsos az őt kitüntető, szeretett királyunkra mondotta még pedig igen meleg érzelmü szavakkal. E felköszöntőt állva hallgatták végig s azután a képzelhetőleg leglelkesebb éljenzés következett. Azután Farbaky István orsz. gyül. képviselő, kiemelve, érdemeit a polgármestert éltette, mire ujból hatalmasan felhangzott az: „éljen!“ — Szép tosztokat mondtak még: Dr. Schwartz Ottó akad. igazgató, Dr. Stuller Gyula tb. főorvos, Király Ernő lyceumi tanár, Marschalko Gyula nagykereskedő, ki különösen kiemelte, hogy polgármesterünk kitüntetésével e város polgársága is ki lett tüntetve, és persze több izben maga Szitnyai József kir. tanácsos, a lelkes ováczok főszemélye, valamint még mások is. Ilyen jó hangulatu, pompás animóval végbe ment banket még talán soha se volt Selmeczbányán, mi kétségtelenül azt jelenti, hogy szeretett polgármestérünket ért eme legfelsőbb kitüntetés az egész városban osztatlan örömöt idézett elő. Winterstein Bernát a vigadó bérlője is derekasan kitett magáért a jó ételek és italok felszolgálásában. Az üditő humor sem maradt el, de elmaradt városunknak több, számot tevő tényezője, mint halljuk azért, mert a bankethez meghivást nem kaptak. — A remek harmoniát nem akarnók megzavarni, de jövőben ajánlatos volna a rendezésre nagyobb gondot forditani. — Rövid tudositásunkat azzal végezzük, hogy mi is csatlakozva igaz szivből az általános kivánalomhoz, Szitnyai Józsefet üdvözöljük ujabb kitüntetése alkalmából, üdvözöljük nem csak mint polgármestert, de mint olyant is, ki a mi mesterségünkben, a sajtó körében is jeles és eredményeiben maradandó becsü munkásságot fejtett ki s kivánjuk, hogy a sajtónak továbbra és hü barátja, jeles munkása maradjon!

— **Főkapitányunk és családjának gyásza.** Krausz Kálmán főkapitányunkat és nejét véghetetlenül keserü és fájdalmas gyász érte 7 éves kis fiacskájuknak, Gézának rövid, de kinos szenvedés után bekövetkezett elhalálozásával. A jó szülők még csak rövid idő előtti élő örömét és azután mondhatatlan bánatát képező kis tetem mult csütörtökön óriási, osztatlan részvét mellett és számos koszoruval födötten adatott át az anyaföldnek. A szép, okos és jó gyermek elhunyta szomoru alkalmából városunkban oly részvét nyilatkozott meg a fájdalomtól mélyen lesujtott, megtört, vigasztalan szülők iránt, a milyent egy gyermek elhalálozásánál itt még alig tapasztaltunk. A részvétlevelek és sürgönyök sokaságából kiemeljük Horváth Béla főispánunk táviratát, mely a közös csapásra emlékeztet, hiszen az ő kis Bandi fiacskája is csak nemrég halt meg. Hogy lapunk szerkesztőségének minden egyes tagja bánatosan osztozik Krausz Kálmán, mint lapunk egyik szellemileg is legelőkelőbb támogatója, barátja és munkatársa fájdalmában, erről a lesujtott apa meglehet győződve. A számos köszoru közül felemlítjük:

a szülők, Lindmayer Ilka néni, Lindmayer Margit és Ida, Hajdu néni, Csiby Lőrinczék, Krausz Géza — ezen felirással: az ifjabb Gézának szeretettel az idősebb és családja, Kransz V. Gy. és családja, Lucie néni, a tanulótársak ezen felirással: felejthetetlen barátunknak, (itt megemlitjük, hogy Bachraty József elemi tanitó kis fia és az elhunytnak tanulótársa megható gyászverset mondott el a ravatal mellett), Dalos József tanitónak ezen felirással: szeretett tanitványomnak, a rendőri tisztikar, Lovag Berks Leopoldina ő méltóságának, (szép levél kiséretében), a rendőr legénység, özv. Ocsovszky Vilmosnének ezen felirással: Angyalra volt szüksége az Urnak, azért hivott magához téged. Semmisem enyhitheti fájdalmunkat, mint a viszontlátás reménye; — Kuti Mariska — játszótársának — játszótársa, a kis Gézának Kuti bácsi és Kati néni, a nőegyleti nők, kis Gézának B. G. (Bencze Gergely), Felejthetetlen Gézácskának a Sándor család, Tisztelete jeléül Hatala rendőr — koszoruk s illetve csokrokat.

— **Köszönetnyilvánitás.** Feledhetetlen édes kis fiunk elhálálozása alkalmával oly számosan voltak jók részvétüket kifejezni, hogy mindenkinek külön-külön képtelenek vagyunk köszönetet mondani. Kérjük tehát mindazokat, kik nagy bánatunkat jól eső részvétükkel enyhiteni igyekeztek: fogadják részünkről ez uton leghálásabb köszönetünket. Krausz Kálmán és neje.

— **Eljegyzés.** Zelenka Ottó kir. aljegyző Békés-Gyulán mult vasárnap jegyet váltott Jezsovits Emma kisaszonnyal, Jezsovits Károly selmeczi lyceumi igazgató bájos, müvelt lelkü leányával.

— **Halálozás.** Ertl Jenő a Kassa-Oderbergi vasutnál alkalmazott tescheni vasuti mérnök, Cseh Lajos bányatanácsos veje, ki csak a mult évben nősült meg, e hó 10-én Techenben meghalt hátra hagyva vigasztalan özvegyét. A Cseh család iránt annál nagyobb az általános részvét, mivel, mint halljuk, az özvegyen maradt asszony fiatalabb nővérének jegyese is a mult héten meghalt.

— **Tüzesetek.** Mult hélfőn, e hó 10-én majdnem ugyanazon órában, esteli 7 órakor kétszer lármázták fel derék tüzóltóink kürtjei a város nyugalmát. Az első tüz a Welvarth-féle ház kéményében tört ki, de a Pauer János tüzoltó főparancsnok vezetése alatt nyomban akczióba lépett tüzoltóink által minden nagyobb baj okozása nélkül tüstént eloltatott. A nevezett tüzoltó főparancsnok által sürgetett és Kuti István ügybuzgó alkapitányunk által azonnal megejtett vizsgálat kideritette, hogy a füstcsövek nem kellő tisztitása, mert nem kéménysepő által eszközöltetik, okozta a kémény tüzet; de kideritette azt is, hogy e ház padlásán tömérdek bőrök lesznek raktározva, mi penetrantikus büzt és mennyi egészség ártalmas miazmás levegőt terjeszt e ház környékén. Kérnünk kell tehát közönségünk érdekét mindig szivén hordó főkapitányunkat, hogy e bőrök ott tartását okvetlenül tiltsa be. — A második tüzeset Steffultón volt, hová nyomban az első után ugyancsak Pauer János fáradhatatlan főparancsnok vezetése alatt egy tüzoltói szakasz sietett segitségre, hol Greschner János városi napszámos gyujtotta fel azon izoláltan álló házacskát, melyben ő maga is lakott, lakótársa iránti bosszuból. A házacska leégett és a gyujtogató a birósághoz kisértetett be.

— **Egy kis diák hirtelen halála.** Bielik Ignácz a helybeli kat. gimnázium II-ik osztályának tanulója mult kedden hajnalban hirtelen rosszul lett s mire az elhivott dr. Tóth Imre segedelmére sietett, már megvolt halva. A halottkém a halál okául vehemens tüdőlobbot állapitott meg. A kis fiu özv. Fercsekné unokája volt s a rokonság és iskolatársainak részvéte mellet lett mult csütörtörtökön eltemetve.

— **Április 11-ét** városunkban is megünnepelték ugy a templomokban, mint az egyes iskolákban is. A lyceumban Király Ernő tanár mondott igen érdekes és történelmi visszaemlékezésekben és vonatkozásokban gazdag beszédet, melyet jövő számunkban fogunk közölni.

— **A honvédszobor javára** özv. Ocsovszky Markovich Mária gyűjtése ujabb szép eredményt mutat fel: áthozat 52 frt; az egri főkáptalan 10 frtot, Németh József temesvári felszentelt püspök 5 frtot, egri tanulók 1 frt 35 krt. a főgymnasium igazgatója 14 frt 22 krt, Moldován István lugosi nagy prépost, a gyönki ev. ref. gymnasium igazgatója, Martinovits egri jogtanácsos 1—1 frtot adományoztak. A hazafias czélra tehát eddig özv. Ocsovszky Markovich Mária urnőnél ujabban összesen 85 frt 57 kr. gyült be.

— **Halálozás.** Özv. Ponffi Gyuláné szül. Schneider Antónia néhai Ponffi Gyula volt bélabányai kohó felőr özvegye e hó 12-én Selmeczen meghalt.

— **A F. M. K. E.** selmeczi választmányának vidéki közgyülése Farbaky István országgyülési képviselőnk elnöklete alatt április 12-én a tagok csekély részvétele mellett folyt le a városház tanácstermében. Az 1894—1899 évekről szóló elnöki jelentés részletesen számolt be a választmánynak öt évi müködéséről. A tagok annyira megfogytak, hogy a két egyesületi kisdedóvót, a felsőhodrusbányait és steffultóit csakis a régebben megtakaritott tőke egyrészének, 225 frt 58 krnak felhasználásával lehetett fentartani. Nagy részt ezen sikertelenség okozta, hogy a közgyülés sehogysem birta rávenni Kostenszky Adolf pénztárost, hogy ezen tisztségét továbbra is megtartsa. Neki 15 évi kitartó hazafias fáradozásáért köszönetet szavazva, a közgyülés helyébe Szever János lyceumi tanárt választotta meg a választmány pénztárosává. Elnök, alelnök, jegyző ujra a régiek lettek, t. i. Farbaky István, Szitnyai József és Király Ernő; de a választmány tagjai sorából a közgyülés többeket kihagyott, kik az elmult 5 év alatt nem mutattak érdeklődést az egyesület selmeczi ügyeinek vezetése iránt. Ezeknek, valamint az elhalt és elköltözötteknek helyébe 16 uj tag választatott, kik az ujra megválasztottakkal együtt képezik a F. M. K. E. helybeli fiókjának igazgatóválasztmányát az 1899—1904. évekre. Bárcsak müködésük az egyesület hazafias czéljai érdekében minél hathatósabb lenne.

— **Törv.-hat. birottsági közgyülés** volt mult szerdán Szitnyai József polgármester elnöklete mellett. A közgyülésen számos biz. tag, köztük a csak legujabban beválasztott Csiby Lőrincz és Heigel Albert, vett részt. Heincz Hugó szép szavakkal üdvözölte az elnököt kitüntetése alkalmából, mire az uj kir. tanácsos röviden válaszolt. A felolvasott polgármesteri jelentésből érdekesnek tartjuk kiemelni, hogy a vasut ügyében Horschitz vállalkozó és Kádár müszaki tanácsos városunkban jártak, a trassét Németitől a selmeczi fémkohóig bejárták gyalog és a müszaki tanácsos oda nyilatkozott, hogy az állam érdeke azt kivánná, hogy a vasut a fémkóhónál feljebb hozassék. (Ez már beszéd!) Annál lehangolobban hatott az, hogy a kereskedelmi miniszter mind a három memorandumot, melyek küldöttségileg lettek átadva, elutasitotta, vagyis nem lesz Garamberzencze—Selmecz közt rendes nyomtávu vasut, nem lesz dijleszállitás, de még az annyiszor sürgetett harmadik vonat sem lesz. Több biz. tag, különösen dr. Stuller Gyula hozzászólása után a közgyülés elhatározta, hogy ujabb és ujabb feliratokat fog intézni s nem fog addig nyugodni, mig czélt nem ér. Az alorvosi állásra vonatkozólag, élénk vita után, melybe a bélabányaiak orvost kivánó mozgalma is bele vonatott, elhatározta a közgyülés, hogy az ügy először a közegészség- és gazdaságügyi bizottsághoz vezéreltessék és a jövő havi közgyülés napirendjére vétessék fel. E tárgyhoz tehát alkalmunk lesz a jövő közgyülésig hozzászólhatni. A gázgyár eladása egyelőre függőben marad, mert a berlini vállalkozó czég burkoltan azon feltételhez ragaszkodik, hogy a város a világitási konczessziót örökidőkre engedje át, ebbe pedig — Heincz Hugó t. ügyész alapos fejtegetései szerint — bele menni nem csak hogy nem lehet, de nem is szabad. Farbaky István a gázgyár továbbra való megtartását ajánlotta és nagyon elfogadhatólag indokolta, de Sobó Jenő, Schelle Róbert és Sztancsay Miklós felszólalására a közgyülés amellett maradt elvileg, hogy a gázgyár adassék el, de a város érdekeinek teljes megóvása mellett. Az alkudozások tehát ujból megindulnak. — A bélabányai városi óvó az Oldinger-alápitványból létesitendő leányiskola vezetőségére fog bizatni. — A gazdasági tanácsos jelentésének felolvasása után Pauer János biz. tag az iránt tett kérdést, hogy bevált-e ezideig a város által házilag kezelt gazdaság, mire megnyugtató választ kapott azzal, hogy e tárgyban a jövő közgyülésen részletes beszámolás fog adatni.

— **A selmeczi kir. kath. nagygymnasium** nyolcz osztályra való emelése tárgyában — mint azt mult számunkban jeleztük — e hó 8-án egy értekezlet tanácskozott Liha Antal kir. járásbiró elnöklése mellett. Az értekezlet egy memorandumot készitett, melyet küldöttség fog átadni Wlassits Gyula közoktatásügyi miniszternek és Vaszary Kolos herczegprimásnak. A mozgalom aligha nem sikerre fog vezetni, mi felette kivánatos volna. — Különben e tárgyhoz, mely városunkat igen közelről érdekli, bővebben fogunk hozzá szólani.

— A **polgári társaskör közgyülése** e hó 9-én a tagoknak nagy számbani részvétele mellett ment végbe Szitnyai József polgármester elnöklete alatt. A kir. tanácsossággal kitüntett elnököt Greguss Antal köri alelnök üdvözölte a kör névében általános éljenzés közt, mire az elnök e spontán ovácziót megköszönte. Ezután felolvasta Altmann Imre az általa fogalmazott elnöki jelentést, mely általános tetszést aratott ugy tartalmá-

nál, mint szép formájánál fogva. A közgyülés a Knezovits Adolf pénztáros által beszámolt mult évre szóló számadásokat jóváhagyta és az előterjesztett ez évi költségvetést is elfogadta. Uj választmányi tagokká lettek megválasztva: Pap György, Dobó Sándor, Piccin Alajos, Baker Alajos és Bánik Lajos.

— **A járványkórház és a városi faraktár** czéljára a kálvária alatti rét, mely róm. katholikus egyház alapitványi tulajdont képez, fog a mult közgyülés határozatából a város által megvásároltatni. Részünkről e helyet nem tartjuk rossznak, csak hogy azután gondoskodni kell közlekedhető, jó utról is. A mostani városi faraktári helyet a város átengedte a kir. kath. nagygymnasiumnak egy nagy tornacsarnok épitésére oly kikötéssel, hogy e tornacsarnokot az összes iskolák igénybe vehessék és e jog biztositassék, valamint a városnak a telekhez való tulajdonjoga is.

— **A városi polgári lövész-egylet** e hó 10-én tartott választmányi gyülésén elhatározta, hogy a lövészetet május hó 7-én nyitják meg, a közgyülést pedig julius hó 7-ik napján tartják meg. Ezen régi polgári egylet érdekeinek lapunk eleitől kezdve buzgó szószólója volt és az akar maradni a jövőben is; de szomoruan tapasztaljuk, hogy az egylet, ezen városunk legrégibb polgári társulata iránt az érdeklődés évről-évre fogy, ahelyett, hogy emelkednék. Pedig végtelen kár volna, ha e férfias szórakozást nyujtó, a különféle társadalmi elemeket egybeforrasztó, igazi polgári egyesület, kellő pártolás hián, fogyatékosságot szenvedne, vagy éppen megszünne. Gondolják meg jól t. polgártársaink, hogy ezzel a megszünéssel mennyit vesztenének amugy is pangó társadalmi életünkben és — pártolják tömegesen e legrégibb polgári egyletünket.

— **Lehordják a bélabányai kaput;** ezt határozta el a legutobbi közgyülés és hogy a felső és alsó rózsa-utczai ut szabályozva legyen, az okvetlen szükséges is. E kapu lehordása iránt már régen szót emeltünk, mert annak fenntartását semmi féle ok sem indokolja, sőt városunk terjeszkedésének eddig is nagy akadályát képezte. Le vele hát mielőbb e külömben sem történelmi, sem régi müépitészeti becsecsel biró akadállyal!

— **A selmeczi gyógyászati és természettudományi egylet természettudományi szakosztálya** f. hó 15-én d. u. 5 órakor a Belházy-féle ház tantermében havi ülést tartott, melynek tárgyai voltak: Farbaky Gyula m. kir. kohómérnök előadása: A selmeczi m. kir. fémkohó electromos világitási és erőátviteli berendezéseiről. Inditványok, kérdések.

— **Egy agg honvéd nyomora.** Minden kommentár nélkül, mert ehhez valóban nem kell kommentár, közöljük a lapunk szerkesztőségéhez érkezett következő levelet: Tekintetes szerkesztőség! Becses lapjuknak 1899. évi 4-ik számában meleg hangu tárcza látott nap világot, a melyben csekélységemről volt szó a szent szabadságért vivott önzetlen harczban nyert sebesülésemből kifolyólag. Könnyes szemekkel olvastam azokat a sorokat és az a melegség, a mely abból a néhány hasáb irásból felém áradt, reszkető kezeimbe adja ma a tollat, hogy néhány perczre igénybe végyem a tekintetes szerkesztőség türelmét. Nem tagadom, meghatott vagyok e pillanatban. Sőt mondjuk ki nyiltán: én, a kinek szem pillája sem rándult meg a sivitó golyók, haláltokozó kartácsok tüzében, most könnyes szemmel görnyedek e sorok fölé akár egy gyermek, a ki bűteli szivét akarja kiönteni a gyengéd anya előtt. Nehéz sors is az, a mikor alamizsnaért könyörgő tollat kell venni abba a kézbe, a mely kardot fogatott egykor a „félistenek“ csatájában. *Mert alamizsnáért könyörgök. Nélkülözöm. Nincs elegendő betevő falatom. Éhezem a nehéz napimunka után megszerzett néhány garas mellett. Ki hitte volna, hogy a mult után ilyen jelen legyen a bér?? De a koldus tarisznyát elviselném még jaj nélkül.* Csakhogy nagyobb megpróbáltatást küldött reám az ég. Nyomorult pár garasomból neveltetnem kellett egyetlen fiamat is. Csoda-e ha nem volt elegendő és én adós lettem. Azt hittem, vissza tudom majd fizetni még nagyobb nélkülözés árán; de képtelen voltam. És most meg akarják ütni a dobot kis lakásom udvarán. Elviszik a néhány darab butort is, a melyen megpihenhetek, ha fáradtan lakomba érkezem. Nemcsak nélkülöző pária, de hajléktalan földönfutó leszek, a kinek nem lesz annyija sem, a hol pihenésre hajthatná ősz fejét. Megvetnek-e ha ily sorsban felemelem jajgató szavam és önökhöz fordulok, a kik jó szivvel emlékeztek meg a rokkant vén hovédról. Május hó 1-én ki kell fizetnem a 80 frtnyi tartozást a helybeli takarékban és miből, Istenem miből?! Önök felé nyujtom segélyt kérő kezem Selmeczbánya mellett kaptam bénitó sebem, nem fogja hát feledni a város hazafias közönsége a vén honvéd panaszát és becses lapjának befolyasos szavára összerakja a filléreket, a melyek örök hálára köteleznek siromnak széleig. Elhagyott a honvéd segélyző egylet, de bizva bizom Selmeczbánya városának polgáraiban és nyugodtan teszem kezükbe sorsomat. Ha ők is ugy akarják, hogy elérjen végromlásom napja, akkor letörlöm könyeimet, mert megsemmisült utolsó reményem is. Meghuzódom majd egy félre eső zugban és várom a perczet, a mely megszabadit e gyötrelmes léttől. Hiszen a mult betöltötte hivatását és csak utjában áll jelennek. Mi már elpusztulhatunk. Becses válaszukat várva, Nagy Bittsén 1899. april havában, maradok alázatos szolgája Tarnóczy Attila volt 48-as honvéd, járásbirósági dijnok. A fenti tényállást igazolom (olvashatatlan név) takarékpénztári igazgató. Előttem dr. Teszelszky József esperesplébános. A válasz megadását t. olvasóinkra bizzuk, kik talán adományaikkal lehetővé teszik, hogy az agg honvéden segitve legyen. Az e czélra szóló adományokat kérjük vagy egyenesen Tarnóczy Attila nagy bittsei járásbirósági dijnok ur, vagy lapunk czimére küldeni, de minden esetre ugy, hogy a szegény agg honvéden majus 1-ig segitve legyen.

Vasutyi nóta.

Énekli Klincsok Náczó a „Megy a gőzös, megy a gőzös Kanizsára“ dallamára.

Megy a gőzös, megy a gőzös Zipolyságra,
Zipolyságról, Zipolyságról Krupinyára;
Elöl megy a masinistya,
Ki a gőzöst — zihaj, tyuhaj — igazittya.

Jön a gőzös pomalicsku Styavniczára,
Granbrezniczről sak zidáig s nem továbbra;
Zitt is megy a masinista,
De a gőzöst sak nem dobre igazittya.

Mért nem zindul továbbra is zselezniczánk,
Mert sak nincs van zügyes zember masinistyánk;
Ki előre tudnya mennyi,
S — zihaj, tyuhaj — valamit is tudna tennyi.

Zigy hát mi sak kis masinán czesztuválunk,
Mert gipiszek nem csinálnak jól minálunk;
Zokos, zügyes masinistya,
Nem kell nékünk, sak is zolyan komotistya.

Zéljenek hát komotistyák jó sokáig,
Usszanak zis jó zéletben a bokáig,
Ale jön már zannak módja,
Ki a gőzöst igazitnyi tudnyi fogja.

Selmeczi felfrissitett friss ujság.

A szerdai tüntetető körmenetre az akadémiai ifjuság helyett meg volt hiva a város rügye, bimbaja, a jövő század legifjabb nemzedéke.

A gymnasium kiegészitése ügyében tartott tanácskozásra meg voltak hiva az összes tanférfiak — kivéve az akadémia és lyceum tanári kara.

A honvédszobor beláthatatlan messzeségű leleplezésére meghivják majd a szobrász unokaöcsését, a lepel lerántót és a még élő negyvennyolczasok elhalt unokáit.

A parádék és a tüntetések rendezői ezentul senkit sem hivnak meg — még önmagukat se.

Az egyesületi tagok számának apadásával egyenlően növekszik a a mértékletlenségi egylet tagjainak száma.

Ha a bélabányaiaknak a főorvos megszerzi a huszárságot, őt tényleges fő diszhuszárnak teszik meg.

A korponai vasut nekünk is füttyent — de ez a füttyentés nekünk fáj.

A közmüvelődési üres perselyekbe ezentul a kaszinói mindig telt perselyből tesznek, hogy ne szégyenelják és unják magukat,

A nyomor enyhitésére a város ingyen fenyüfacsemetéket osztogat — többet igazán nem tehet.

A közönség köréből.

Köszönetnyilvánitás.

Fogadják mindazok, a kik kedves rokonunk özv. Ponffi Gyuláné elhunyta alkalmából részvétüknek adtak kifejezést, őszinte köszönetünket!

A gyászoló családtagok.

310. sz. 1899. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A selmeczbányai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Benediktiné Máday Katalin végrehajtatónak Gubriánszky János és neje Rezán Anna végrehajtást szenvedő elleni 186 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a selmeczbányai kir. járásbiróság területén lévő a selmeczbányai 905. tjkvben Gubriánszky János és Rezan Anna tulajdonául bejegyzett A + 2277. hrsz. a. 64. népösz. szu ház és kertre Hodrusbányán az árverést 322 frt ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **az 1899. évi május hó 4-ik napján délelőtti 10 órakor** a hodrusbányai rendőrbiztos irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Selmeczbányán, 1899. évi február hó 20-ik napján.

A selmeczbányai kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság. **Liha,** kir. járásbiró.

Hirdetmény.

A Szentháromság-téren fekvő Sembery-féle

3 emeletes ház eladó,

mely áll a földszinten: **5 bolthelyiségből, 1 korcsmahelyiség és 1 pinczéből**; I. emeleten: **4 szoba, 1 terem, éléskamra és konyhából**; II. emeleten: **5 szoba. éléskamra és konyhából**; III. emeleten: **9 szoba, 2 éléskamra és 2 konyhából,**

légszesz- és vizvezetékkel.

Eladási ár 22 000 frt, évi jövedelem 1900 frt. — Bővebb felvilágositással szolgál **Dimák J. E.** kereskedő, mint Sembery Irén urnő meghatalmazottja

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

nagy bevásárlási utamból

hazaérkeztem és a

„Glücksthal Gyula utódja“ czég alatt vezetett

nagy áruházamat

legujabb, legdivatosabb és legjobb minőségü áruczikkekkel, u. m.: szövetekkel, női konfektiókkal, valódi delén, franczia batiszt, satin, piket, czérna vásznak, valódi szepességi damask teriték, legujabb divatu napernyők, ágy- és asztaltakarók, finom csipkefüggönyök és tavaszi divatu női- és férfi divatczikkekkel

dusan felszereltem.

A midőn biztosithatom a n. é. közönséget arról, hogy **gazdag választéku áruházamban igen jutányos árak, pontos és szolid üzleti kiszolgálás, a legmodernebb igényeket is teljesen kielégitő, dus-választéku áruk tartása és eladása** által mindkoron főtörekvésem leend nagyrabecsült vevőim teljes megelégedését kiérdemelhetni, egyben kérem szives pártfogását.

Kitünő tisztelettel

Weisz Simon.

Nyomatott Joerges Ágost özv. és Fia könyvnyomdájában, Selmeczbányán 1899.